

VZDĚLÁVÁNÍ A PRÁCE V ČESKÉ REPUBLICĚ

VZDĚLÁVÁNÍ
PRÁCE

praktický průvodce **ČESKY**

VZDĚLÁVÁNÍ A PRÁCE V ČESKÉ REPUBLICĚ

VZDĚLÁVÁNÍ
PRÁCE

euro|guidance

Obsah

ČESKÁ REPUBLIKA V KOSTCE	2
1. VZDĚLÁVÁNÍ	4
1.1 Obecný přehled	5
1.2 Předškolní vzdělávání	6
1.3 Základní vzdělávání a povinná školní docházka	6
1.4 Střední vzdělávání	7
1.5 Terciární vzdělávání	10
1.6 Výuka češtiny	14
1.7 Možnosti finanční podpory studia v ČR pro studenty ze zahraničí	14
1.8 Uznávání diplomů a vysvědčení získaných v zahraničí	17
2. PRÁCE	20
2.1 Obecný přehled	21
2.2 Trh práce v České republice	22
2.3 Pracovní povolení a povolení k pobytu	26
2.4 Hledání zaměstnání v České republice	27
2.5 Pracovní smlouvy a pracovní právo ve zkratce	30
2.6 Podnikání	32
2.7 Uznávání profesních kvalifikací	32

Česká republika v kostce

O **České republice** se dá právem říct, že je to křižovatka evropských civilizací. Vzhledem k poloze v srdci střední Evropy se pyšní jedinečnou přírodou a obrovským kulturním bohatstvím. Zemi obklopuje pás rozsáhlých pohoří, které tvoří většinu státních hranic. Koncentrace tolika turistických oblastí na tak malém území je nezvyklá i v evropském kontextu. Atmosféra českých měst, vesnic a lázeňských míst byla vždycky zdrojem inspirace pro návštěvníky a hosty, kteří přicházeli z celého světa. Dvanáct významných památek bylo zapsáno na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Základní údaje

Vznik:	1. leden 1993
Rozloha:	78 866 km ²
Počet obyvatel:	10,2 mil. (2005)
Hustota obyvatel:	130 obyvatel na km ²
Hlavní město:	Praha
Největší města:	Brno, Ostrava, Plzeň, Olomouc, Liberec, Hradec Králové, Zlín
Sousedící země:	Rakousko, Německo, Polsko, Slovensko
Délka státní hranice:	2 303 km
Měna:	Koruna česká (1 koruna = 100 haléřů)
Oficiální jazyk:	Čeština
Politické zřízení:	Parlamentní demokracie
Administrativní zřízení:	14 krajů: Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Moravskoslezský, Zlínský a Hlavní město Praha
Nejvyšší bod území:	Sněžka (1 602 m nad mořem)

Historie

Do začátku 20. století byla naše země součástí Rakousko-Uherska. Po první světové válce v roce 1918 Československo vyhlásilo nezávislost. V této nové zemi žila početná německá menšina, což byla příčina obsazení Sudet nacisty v říjnu 1938 po nechvalně známé Mnichovské dohodě. Přijetí Mnichovské dohody československým prezidentem a vládou vedlo k zásadním politickým, státoprávním ale i ekonomickým a sociálním změnám. Československo ztratilo ve prospěch Německa rozsáhlá území i obyvatelstvo.

V březnu roku 1939 Německo obsadilo Čechy a Moravu a vyhlásilo protektorát. V té době se Slovensko stalo samostatným státem, avšak se silným vlivem nacistického Německa. Po druhé světové válce bylo Československo znovu prohlášeno za nezávislý stát. Ve volbách 1946 zvítězili komunisté se 36 % hlasů a vytvořili koaliční vládu. V roce 1948 provedli komunistický převrat a Československo se stalo komunistickou zemí.

V 60. letech docházelo v zemi k postupné liberalizaci pod vedením reformního generálního tajemníka Komunistické strany Československa Alexandra Dubčeka. Toto krátké období bylo náhle ukončeno invazí vojsk Varšavské smlouvy v srpnu roku 1968, a Československo tak zůstalo zemí se socialistickým zřízením pod vlivem Sovětského svazu.

Události v sousedním Východním Německu po pádu Berlínské zdi ovlivnily i vývoj v naší zemi. V Praze se 17. listopadu 1989 střetli účastníci studentské demonstrace s policií. Další a mnohem rozsáhlejší demonstrace následovaly v čele s Václavem Havlem, dokud komunistická vláda nerezignovala. Václav Havel byl poté zvolen prezidentem v prosinci 1989. Tyto události jsou známy jako „Sametová revoluce“, protože při nich nebyl nikdo zabit. Na konci roku 1992 se Československo rozdělilo na Českou republiku a Slovenskou republiku.

Po změnách v režimu v roce 1989 a po rozdělení země v roce 1992 se Česká republika zaměřila na provedení sociálních a ekonomických reforem, které vedly zemi ke vstupu do NATO (1999) a k přijetí za člena EU 1. května 2004.

Užitečné odkazy:

<http://www.czechtourism.com/> – Informace o České republice

V Z D Ě L Á V Á N Í

1.1 Obecný přehled

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy, který zodpovídá za vzdělávací systém jako celek, vyvíjí rovněž strategické dokumenty a příslušné zákony.

Nejdůležitějšími zákony v oblasti vzdělávacího systému jsou:

- Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání;
- Zákon o vysokých školách.

Mateřské školy a základní školy jsou zřizovány obcemi (případně soukromými osobami nebo církví). Kraje (případně soukromé osoby nebo církve) zřizují střední školy a vyšší odborné školy. Na kvalitu poskytovaného vzdělávání v této oblasti dohlíží Česká školní inspekce.

Vysoké školy mohou být veřejné, státní a soukromé. Veřejné vysoké školy jsou zřizovány a zrušovány zákonem. Státní vysoké školy (vojenské a policejní) jsou součástí zřizovatelského ministerstva. V oblasti vysokého školství pečuje o kvalitu Akreditační komise.

Občané jiného členského státu Evropské unie mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Ve většině základních a středních škol probíhá výuka v českém jazyce, přibývá však i škol dvojjazyčných. Na vyšších odborných školách může být vyučovacím jazykem i cizí jazyk.

Na veřejných a státních vysokých školách je studium v českém jazyce bezplatné, v ostatních případech škola vybírá školné. Nabídka vysokoškolských studijních programů, vyučovaných převážně v angličtině a němčině, se postupně rozšiřuje.

Úrovně vzdělávání:

19		Terciární vzdělávání
15		Střední vzdělávání
11	Povinná školní docházka	Základní vzdělávání – druhý stupeň
6		Základní vzdělávání – první stupeň
3		Předškolní vzdělávání

Užitečné odkazy:

<http://www.msmt.cz> – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

<http://www.csvs.cz> – Centrum pro studium vysokého školství

<http://www.domavcr.cz> – Doma v České republice, sekce „Vzdělávání“

<http://www.uiv.cz> – Ústav pro informace ve vzdělávání

<http://www.eurydice.org> – Informační síť o vzdělávání v Evropě – Eurydice

1.2 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání dětí zpravidla od 3 do 6 let věku zabezpečuje mateřská škola. Děti si zde formou hry a individuálních i skupinových činností osvojují základní pravidla chování a vytvářejí si komunikační dovednosti. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciální pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Rozhodnutí, zda bude dítě navštěvovat mateřskou školu, záleží jen na rodičích. Přesto jen malé procento pětiletých touto nepovinnou přípravou na školní docházku neprojde.

1.3 Základní vzdělávání a povinná školní docházka

Základní vzdělávání trvá 9 let, obvykle od 6. do 15. roku věku žáka. Je rozděleno do dvou stupňů. První pětiletý poskytuje základní škola. Druhý čtyřletý stupeň může být kromě základní školy absolvován také na víceletém gymnáziu nebo osmileté konzervatoři. Školní docházka je povinná po dobu devíti školních let, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmáctého roku věku.

Cíle základního vzdělání jsou: osvojení potřebné strategie učení, motivace k celoživotnímu učení, schopnost tvořivého myšlení, řešení problémů, komunikace a spolupráce a uplatnění svých dovedností a vědomostí při rozhodování o své další životní dráze.

Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího roku. V červenci a srpnu jsou hlavní letní prázdniny. Výuka probíhá pět dní v týdnu od pondělí do pátku, vyučovací hodina trvá 45 minut. Výsledky vzdělávání žáků jsou vyjádřeny klasifikačním stupněm (1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady. Průběžné hodnocení je shrnuto na vysvědčení na konci každého pololetí.

Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení o úspěšném ukončení devátého ročníku základního vzdělávání nebo vysvědčení o úspěšném ukončení odpovídajícího ročníku víceletého gymnázia nebo konzervatoře.

Zápisy do prvního ročníku základního vzdělávání probíhají během ledna a února daného roku na dané škole. O přijetí rozhoduje ředitel školy.

1.4 Střední vzdělávání

Po skončení povinné školní docházky mají studenti možnost pokračovat ve středoškolském studiu. Střední vzdělání lze dosáhnout v různých typech středních škol (gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště, konzervatoř). Toto studium může být zaměřeno obecně nebo odborně. Termín pro podání přihlášky na školu pro první kolo přijímacího řízení je konec února. Jednotné datum konání přijímacích zkoušek pro všechny školy určuje ministerstvo školství, obvykle je to duben. O obsahu a formě (ústní, písemná nebo talentová) přijímacích zkoušek rozhoduje ředitel školy.

Školní rok se dělí na dvě pololetí, začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího roku. V červenci a srpnu jsou hlavní letní prázdniny. Jedna vyučovací hodina trvá 45 minut. Každé pololetí se vydává studentům vysvědčení, kde jsou hodnoceny jejich výsledky. Toto hodnocení může být vyjádřeno klasifikačním stupněm (1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.

Forma vzdělávání může být denní, večerní, dálková, distanční a kombinovaná. Jiné formy vzdělávání než denní jsou obvykle o jeden rok delší.

Školy mohou být veřejné, soukromé nebo církevní. Na veřejných školách je studium bezplatné.

1.4.1 Střední obecné vzdělání

Střední všeobecné vzdělání poskytuje gymnázium, které nabízí několik zaměření, např. humanitní, přírodovědné, matematické, jazykové nebo sportovní. Převládá však zaměření všeobecné. Existují také dvojijazyčná gymnázia, kde probíhá výuka vybraných předmětů v cizím jazyce (např. česko-anglické, česko-německé, česko-francouzské nebo česko-italské gymnázium).

Hlavním cílem vzdělávacího programu na gymnáziu je poskytnout široké obecné vzdělání a připravit studenty na studia na terciální úrovni.

Studium trvá čtyři roky (kromě 8 a 6letých gymnázií, kam nastupují žáci po ukončení 5. třídy, resp. 7. třídy základní školy) a je ukončeno maturitní zkouškou, která se skládá ze společné a profilové části. Společná část zahrnuje zkoušku z českého jazyka, z cizího jazyka (angličtina, němčina, španělština, francouzština, italština nebo ruština) a z volitelné zkoušky. Volitelnou zkoušku koná žák z matematiky, občanského základu, přírodovědně technického základu nebo informačně technologického základu podle své volby. Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze 3 povinných zkoušek. Ředitel školy určí nabídku povinných zkoušek podle rámcového vzdělávacího programu, dále stanoví formu, témata a termíny konání těchto zkoušek.

1.4.2 Střední odborné vzdělání

Vzdělávací programy, které vedou k získání středního odborného vzdělání jsou následující:

Střední vzdělání s maturitou, které trvá v denní formě 4 roky. Cílem tohoto vzdělávacího programu je připravit mladé lidi k výkonu technických, administrativních a jiných povolání ve výrobě nebo službách (např. zdravotnictví, veřejná správa, sociální oblast, školství), kde převládá intelektuální činnost. Kurikula obsahují 45 % obecných a 55 % odborných předmětů. Studium je ukončeno maturitní zkouškou. Absolventi mohou přímo vstoupit na trh práce nebo pokračovat ve studiu na terciální úrovni.

Střední vzdělání s výučním listem, které trvá v denní formě 2 – 3 roky. Cílem tohoto vzdělávacího programu je připravit mladé lidi k výkonu kvalifikovaných činností, kde převládá manuální práce (např. prodavač, zámečnický, zedník, automechanik, elektrikář atd.). Studium je ukončeno závěrečnou zkouškou, která se skládá z písemné a ústní zkoušky a zkoušky z praktického výcviku. Absolventi obdrží závěrečné vysvědčení a výuční list, který je dokladem pro výkon příslušného povolání. Absolventi mohou přímo vstoupit na trh práce nebo pokračovat ve 2letém nástavbovém studiu k získání maturitního vysvědčení, které je opravňuje ke vstupu do terciárního vzdělávání.

Střední vzdělání, které trvá v denní formě 1 – 2 roky. Cílem tohoto vzdělávacího programu je připravit mladé lidi k výkonu velmi jednoduchých, pomocných a zpravidla manuálních činností ve výrobě nebo ve službách. Toto studium je především určeno pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (mentálně, zdravotně a sociálně znevýhodnění žáci). Studium je ukončeno závěrečnou zkouškou. Absolventi získají kvalifikaci pomocných dělníků v různých průmyslových odvětvích, např. chemickém, potravinářském nebo dřevozpracujícím, nebo kvalifikaci rybáře, ovocnáře, zahradníka, cukráře, pečovatele apod.

Konzervatoř představuje velmi specifický druh odborného vzdělávání. Připravuje studenty pro výkon náročných uměleckých nebo pedagogických činností v oblasti hudba, tanec, zpěv a dramatické umění. Studium trvá osm (v případě oboru tanec) nebo šest let a je ukončeno maturitou nebo absolutoriem. Studenti jsou přijímáni ke studiu na základě talentových zkoušek, které se konají většinou během ledna.

Užitečné odkazy

<http://www.nuov.cz> – Národní ústav odborného vzdělávání

<http://www.uiv.cz> – Ústav pro informace ve vzdělávání

<http://www.atlasskolstvi.cz> – Atlas školství

1.5 Terciární vzdělávání

1.5.1 Vyšší odborné vzdělávání

Vyšší odborné školy (VOŠ) patří do české vzdělávací soustavy od roku 1995. Ve srovnání se studiem na vysokých školách mají studijní programy praktickou profesní orientaci a připravují studenty pro výkon konkrétních povolání, která jsou náročná, ale přitom nevyžadují vysokoškolský diplom. Školy mohou být veřejné nebo soukromé, na obou typech škol se vybírá školné, přičemž na veřejných školách je školné regulováno státem.

Studium obsahuje teoretickou i praktickou přípravu, trvá v denní formě 3 roky včetně odborné praxe, u zdravotnických oborů až 3,5 roku. Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího roku, dělí se na zimní (září – leden) a letní (únor – srpen) období. Vyučovací hodina trvá 45 minut. Způsob hodnocení si každá škola upravuje klasifikačním řádem, který schvaluje ministerstvo školství. Tento klasifikační řád stanovuje klasifikační stupnici (většinou čtyřstupňovou: výborně, velmi dobře, dobře a nevyhověle) a způsob hodnocení (např. zkouška). Studenti jsou hodnoceni na konci každého období.

Vzdělávání se ukončuje absolutoriem, tj. odbornou zkouškou, která se skládá ze zkoušky z odborných předmětů, z cizího jazyka a z obhajoby absolventské práce. Absolventi získávají titul „diplomovaný specialista“ (DiS.).

Předpokladem přijetí je maturitní zkouška a splnění požadavků přijímacího řízení. O konání, termínu, obsahu a formě přijímacího řízení rozhoduje ředitel školy. Přijímací zkoušky probíhají během června až září.

Užitečné odkazy:

<http://www.nuov.cz> – Národní ústav odborného vzdělávání

<http://www.atlaskolstvi.cz> – Atlas školství

1.5.2 Vysokoškolské vzdělávání

České vysoké školství má více než šestisetletou tradici. Roku 1348 byla v Praze založena českým králem a císařem římským Karlem IV. dnešní Karlova univerzita, nejstarší akademická instituce ve střední Evropě. Dalšími významnými institucemi jsou České vysoké učení technické v Praze, Masarykova univerzita v Brně a Univerzita Palackého v Olomouci.

V souladu se Sorbonnskou a Boloňskou deklarací byla většina dlouhých čtyř až šestiletých magisterských programů transformována na tří až čtyřleté bakalářské studijní programy a dvou až tříleté navazující magisterské programy.

Vysokoškolské studium je poskytováno na těchto úrovních:

- Bakalářský studijní program (tří až čtyřletý) tvoří první stupeň vysokoškolského vzdělávání. Po úspěšném absolutoriu lze odejít do praxe, anebo pokračovat ve studiu obdobně zaměřeného navazujícího magisterského studijního programu.
- Magisterský studijní program může buď navazovat na bakalářský studijní program – v tzv. navazujících magisterských programech (od dvou do tří let), nebo může být na samostatné bázi (od 4 do 6 let, např. humánní a veterinární medicína, farmacie, právo, psychologie, učitelství apod.). Programy jsou zaměřeny na obdržení teoretických znalostí a jejich využití i rozvoj tvořivosti a talentu.
- Doktorský program (standardně tři roky) je určen pro absolventy magisterských programů a je zaměřen na výzkum a na nezávislou tvůrčí činnost ve výzkumu, rozvoji nebo umění.

Veřejné a státní vysoké školy nabízejí všechny úrovně studia, soukromé vysoké školy nabízejí především bakalářské studijní programy.

Akademický rok trvá 12 kalendářních měsíců, jeho začátek a konec stanoví rektor (obvykle 1. září – 31. srpen). Studium je členěno na semestry (na několika soukromých vysokých školách trimestry), ročníky nebo bloky, které se dále dělí na období výuky, zkuškové období a období prázdnin.

Organizace studia a způsob hodnocení studijních výkonů jsou na jednotlivých vysokých školách/fakultách různé a řídí se studijním a zkušebním řádem dané vysoké školy/fakulty a studijním plánem daného studijního programu. Tyto předpisy stanovují časovou a obsahovou návaznost studijních předmětů, objem a formu výuky a způsob ověřování výsledků studia.

- V prezenční formě probíhá vyučování obvykle klasickou formou, tj. přednášky, semináře, cvičení, které se konají podle pravidelného, zpravidla týdenního rozvrhu.

- Při distanční formě studia je převážná část studia realizována s využitím multimediálních forem výuky, tj. prostřednictvím studijních textů umístěných na internetu a komunikace mezi učiteli a studenty probíhá e-mailem, či telefonem. Tato forma studia se však na českých vysokých školách příliš neuplatňuje.
- V kombinované formě studia je prezenční výuka kombinována s distanční formou, tj. konzultace v rámci soustředění, individuální konzultace a samostudium, spolu se širokým využitím informačních a komunikačních technologií, zejména výukového on-line centra.

U každého předmětu je stanoven rozsah vyučovacích hodin a počet kreditů, formy výuky a způsob jejího ukončení. Vyučované předměty jsou vždy po semestru/trimestru zakončeny některou z následujících forem: zkouška, zápočet, klasifikovaný zápočet.

Výkon u zkoušek se klasifikuje pomocí známek (zpravidla třemi stupni – výborně, velmi dobře a dobře). Čtvrtý stupeň, který představuje nevykonání zkoušky, se neznámkuje. Většina vysokých škol zavedla kreditní systém kompatibilní s ECTS (European Credit Transfer System). Každý předmět, tj. jednosemestrální kurz, je ohodnocen určitým počtem kreditů, které vyjadřují míru náročnosti předmětu.

Studium v bakalářských a magisterských studijních programech je ukončeno státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce. V oblasti hygieny, humánního a veterinárního lékařství se studium ukončuje státní rigorózní zkouškou.

Doktorský program je ukončen doktorskou zkouškou a prezentací disertační práce, ve které adept prokáže svoje schopnosti nezávislého výzkumu, teoretické znalosti či nezávislou teoretickou nebo uměleckou tvořivost (v příslušných oborech).

Absolventi bakalářských studijních programů získávají akademický titul "bakalář" (Bc.), popř. "bakalář umění" (BcA). Absolventi magisterských studijních programů získávají akademické tituly: "inženýr" (Ing.) v oblasti ekonomie, technických věd a technologií, zemědělství, lesnictví a vojenství; "inženýr architekt" (Ing. arch.) v oblasti architektury; "doktor medicíny" (MUDr.) v oblasti lékařství; "zubní lékař" (MDDr.) v oblasti zubního lékařství, "doktor veterinární medicíny" (MVDr.) v oblasti veterinárního lékařství a hygieny; "magistr umění" (MgA.) v oblasti umění; "magistr" (Mgr.) v ostatních oblastech. Absolventi studijních bakalářských i magisterských programů mají přístup k regulovaným profesím. Absolventi doktorských studijních programů získávají akademický titul „doktor“ (Ph.D.), v oblasti teologie akademický titul „doktor teologie“ (Th.D.).

Základní podmínkou pro přístup ke studiu na vysoké škole je střední vzdělání s maturitou. Studenti se mohou přihlásit na více studijních programů na různých školách/fakultách. Termín pro podání přihlášek je většinou konec února nebo března. Při podání přihlášky se platí administrativní poplatek za přijímací zkoušky (zpravidla 500 Kč). Formulář přihlášky existuje v tištěné podobě, v současné době ale většina vysokých škol nabízí variantu přihlásit se elektronicky.

○ konání, termínu, obsahu a formě (ústní, písemná, talentová zkouška) přijímacího řízení rozhoduje děkan fakulty, případně rektor školy. Přijímací zkoušky se obvykle konají během června až září. Na vysokých školách uměleckého charakteru jsou přijímací zkoušky dříve, během ledna, a termín pro podání přihlášek je zpravidla konec listopadu.

Pro vstup do navazujícího magisterského programu se vyžaduje absolvování příslušného bakalářského studijního programu nebo jeho ekvivalent. Přijetí do doktorských studií je podmíněno úspěšným ukončením magisterského studijního programu. Zájemci musí složit zvláštní přijímací zkoušku a projít pohovorem.

Studijní oddělení jednotlivých fakult poskytují informace o přihláškách, podmínkách přijímacího řízení i o studiu. Přehledný seznam vysokých škol lze najít na stránkách Centra pro studium vysokého školství.

Užitečné odkazy:

<http://www.csvs.cz>

– Centrum pro studium vysokého školství

<http://www.vysokeskoly.cz>

– Portál vysokých škol

<http://europa.eu.int/ploteus>

– PLOTEUS – portál vzdělávacích příležitostí v Evropě

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/ects_en.html

– European Credit Transfer System

1.6 Výuka češtiny

Při dlouhodobějším pobytu v ČR je znalost češtiny důležitá. Na internetu lze najít informace o různých školách, kurzy češtiny jsou nabízeny na různých úrovních, ceny záleží na délce a kvalitě výuky.

Některé české vysoké školy organizují kurzy češtiny pro cizince, nebo úzce spolupracují se specializovanými organizacemi. Výuka může probíhat různou formou (celoroční, intenzivní apod.). Je zpravidla placená, ale existují výjimky, např. jazykové kurzy v rámci stipendia, rozvojové pomoci nebo na doporučení krajských spolků. Některé kurzy jsou výlučně pro zájemce z akademického prostředí, ale obecně jsou určeny široké veřejnosti.

Užitečné odkazy:

<http://www.bohemica.com> – Vše o českém jazyku a kultuře

<http://www.ujop.cz> – Ústav jazykové odborné přípravy

<http://www.phil.muni.cz/kabcest> – Kabinet češtiny pro cizince

<http://www.cuni.cz/UK-1151.html> – Karlova univerzita

1.7 Možnosti finanční podpory studia v ČR pro studenty ze zahraničí

1.7.1 Mezivládní dohody

Česká republika má uzavřeno více než 100 bilaterálních mezinárodních smluv o kulturní spolupráci, jejichž součástí je rovněž oblast vzdělávání. Tyto smlouvy se sjednávají na dobu neurčitou. V rámci těchto kulturních dohod jsou nabízeny stipendia pro studium v České republice. Je v nich stanoven počet míst, délka pobytu, finanční vyrovnání, požadavky na uchazeče atd. Informace o těchto smlouvách jsou k dispozici na českých konzulátech a ambasádách nebo na ministerstvech školství dané země.

Užitečné odkazy

<http://www.dzs.cz> – Dům zahraničních služeb

<http://www.msmt.cz> – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

<http://www.mzv.cz> – Ministerstvo zahraničních věcí, seznam českých ambasád a konzulátů

1.7.2 Dohody mezi vzdělávacími institucemi

Výměna žáků a studentů mezi českými a zahraničními školami se také realizuje na základě smlouvy o výměně studentů, či o pořádání pracovních stáží. Informace o těchto smlouvách nejsou centrálně dostupné. Je nutné kontaktovat osoby, které jsou zodpovědné za oblast mezinárodních vztahů dané školy.

1.7.3 Evropské vzdělávací programy

Česká republika je od roku 1997 zapojena do všech vzdělávacích programů Evropské unie, v rámci nichž je kromě jiného možno absolvovat stáž nebo určitou část studia v České republice. Podmínkou je, že daná škola musí být do tohoto programu zapojena.

Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci podporuje rozvoj odborného vzdělávání a evropské dimenze v této oblasti a přispívá k realizaci mobility mezi státy EU, EFTA a kandidátskými zeměmi. V jeho rámci mohou absolvovat stáž v České republice studenti odborného vzdělávání, mladí pracovníci i čerství absolventi.

Socrates/Comenius

Comenius je zaměřen na první fázi vzdělávání od předškolního, základního až po střední vzdělávání. Je určen všem účastníkům vzdělávací komunity v širokém smyslu slova – žákům, učitelům a vzdělávacím pracovníkům. Pro žáky jsou určeny projekty, kterých se účastní jejich instituce (Projekty spolupráce škol – Comenius School Projects a Projekty rozvoje škol – Comenius School Development Projects) nebo mohou navštívit partnerské školy v rámci Jazykových projektů Comenius.

Socrates/Erasmus

Erasmus je určen na podporu evropské spolupráce ve vysokoškolské oblasti, čímž přispívá ke zlepšení duality vzdělávání a rozvoji evropské dimenze ve studiu. Díky programu Erasmus velké množství studentů může studovat 3 – 12 měsíců na jiné zahraniční vysoké škole, která je do programu zapojena. Studenti obdrží grant, který ne vždy pokryje všechny náklady, ale je určen jako příspěvek na studia v zahraničí. Erasmus studenti neplatí na hostitelské škole školné. Uznávání předmětů absolvovaných v zahraničí je usnadněno díky Evropskému systému transferu kreditů (ECTS).

Užitečné odkazy:

<http://europa.eu.int/comm/education> – Informace o evropských vzdělávacích programech

<http://www.msmt.cz> – Ministerstvo školství, mládeže a sportu

<http://www.dzs.cz> – Dům zahraničních služeb

1.7.4 CEEPUS

Central European Exchange Programme for University Studies je aktivita zaměřená na rozvoj regionální spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Do programu jsou zapojeny vysoké školy z: Albánie, Bulharska, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Makedonie, Polska, Rakouska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a Srbska a Černé Hory.

Program podporuje:

- semestrální pobyty studentů VŠ (minimálně tři měsíce),
- krátkodobé pobyty diplomantů a doktorandů (1 – 2 měsíce),
- učitelské mobility (převážně jednoměsíční),
- profesionální jazykové kurzy,
- odborné kurzy,
- exkurze.

CEEPUS nabízí stipendium pro studenty, absolventy a pedagogy z institucí zapojených do tohoto programu. Studenti na hostitelské škole neplatí školné.

Informace lze získat na příslušné vysoké škole nebo v národních kancelářích programu CEEPUS.

Užitečné odkazy:

<http://www.ceepus.org/ceepus> – CEEPUS

1.8 Uznávání diplomů a vysvědčení získaných v zahraničí

1.8.1 Středoškolské vysvědčení

Středoškolská vysvědčení získaná v zahraničí jsou předmětem "nostrifikace". Pokud existuje mezinárodní dohoda o uznávání, je vydáno potvrzení o ekvivalenci. Proces "nostrifikace" dokumentů, které umožňují přístup k vysokoškolskému studiu je regulován dekrety Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Orgán příslušný pro rozhodování o uznávání kvalifikací získaných na středoškolském stupni je odbor školství při krajském úřadu.

Zájemci o uznání musí předložit:

- ověřenou kopii vysvědčení o maturitní zkoušce nebo závěrečné zkoušce nebo absolutoriu nebo jiné obdobné zkoušce nebo závěrečné vysvědčení,
- ověřený překlad vysvědčení vydaného zahraniční školou,
- ověřenou kopii učebního plánu zahraniční školy,
- ověřený překlad učebního plánu zahraniční školy,
- doklad o trvalém bydlišti (hlášeném místě pobytu).

Dokumenty o středoškolském vzdělání musí být přeloženy do češtiny. Odbor školství příslušného krajského úřadu posoudí, zda je učební plán zahraniční školy co do obsahu a rozsahu srovnatelný s podobným studijním programem v ČR. V případě, že se osnovy v některých ohledech liší, nařídí krajský úřad dodatečnou zkoušku.

Užitečné odkazy:

<http://www.domavcr.cz> – Doma v ČR, sekce „Vzdělávání“

1.8.2 Uznávání vysokoškolských diplomů

Absolventi zahraniční vysoké školy mohou požádat o uznání vysokoškolského vzdělání v České republice. Osvědčení o uznání vydá:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – pokud je ČR vázána mezinárodní smlouvou se zemí, kde je zahraniční vysoká škola zřízena a uznána (např. Bulharsko, Maďarsko, Polsko a Slovinsko; vysokoškolské diplomy získané na Slovensku jsou uznávány automaticky, jejich držitelé nemusí žádat o uznání.).
- Veřejná vysoká škola – platí v ostatních případech. Žadatel požádá o uznání tu veřejnou vysokou školu, která poskytuje podobný studijní program. O výsledku uznání rozhoduje rektor dané školy.

Zájemce o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání musí vyplnit písemnou žádost, která obsahuje jeho příjmení, jméno, datum a místo narození, zasílací adresu, jméno a adresu zahraniční vysoké školy, název studijního programu a datum zahájení a ukončení studií.

Náležitosti přiložené k žádosti: originál nebo úředně ověřená kopie diplomu, vysvědčení nebo obdobného dokladu vydaného zahraniční vysokou školou. Užitečným dokladem je také Dodatek k diplomu, který je součástí dokumentu Europass.

Národní středisko pro ekvivalenci dokladů o vzdělávání – National Information Centre for Academic Recognition (NARIC) existuje ve všech zemích EU. Poskytuje informace a rady v oblasti uznávání vysokoškolských diplomů a období strávených studijně v jiných zemích.

Užitečné odkazy:

<http://www.naric.cz>

– NARIC ČR

<http://www.domavcr.cz>

– Doma v ČR, sekce „Vzdělávání“

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/ects_en.html

– European Credit Transfer System

<http://europass.cedefop.eu.int>

– Europass – Dodatek k diplomu

VZDĚLÁVÁNÍ

PRÁCE

2.1 Obecný přehled

Ústředním orgánem pro záležitosti trhu práce a politiky zaměstnanosti a sociálních věcí je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v České republice vykonává Správa služeb zaměstnanosti a úřady práce.

Správa služeb zaměstnanosti, která je součástí Ministerstva práce a sociálních věcí, sleduje a vyhodnocuje situaci na trhu práce a přijímá opatření k ovlivnění nabídky a poptávky na trhu práce. Zpracovává koncepci státní politiky zaměstnanosti, spravuje prostředky na zabezpečování státní politiky zaměstnanosti a rozhoduje o jejich využití, koordinuje činnost EURES (Evropských služeb zaměstnanosti – EUROpean Employment Services) v České republice, zajišťuje národní financování v oblasti zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů v rámci Evropského sociálního fondu. Řídí úřady práce.

Úřady práce

Česká republika je administrativně rozčleněna do 14 krajů (NUTS 3). Tyto kraje se dělí na okresy (77). V každém okrese byl ustanoven úřad práce. Pro lepší dostupnost služeb občanům úřady práce zřídily pobočky a stálá detašovaná pracoviště v daném okrese. V každém kraji je jeden z úřadů práce pověřen koordinací státní politiky zaměstnanosti v územním obvodu příslušného kraje.

Úřady práce:

- sledují a hodnotí stav na trhu práce, zpracovávají koncepci vývoje zaměstnanosti ve svém územním obvodu,
- přijímají opatření k ovlivnění nabídky a poptávky na trhu práce,
- provádějí zprostředkování zaměstnání uchazečům a zájemcům o zaměstnání,
- poskytují fyzickým osobám a zaměstnavatelům poradenské, informační a další služby v oblasti zaměstnanosti,
- vedou evidenci volných pracovních míst, evidenci zájemců a uchazečů o zaměstnání, evidenci osob se zdravotním postižením, evidenci cizinců,
- zabezpečují uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti,
- vyplácejí podporu v nezaměstnanosti a podporu při rekvalifikaci.

Nejdůležitějšími zákony definujícími práva a povinnosti aktérů trhu práce v České republice jsou:

- Zákoník práce – zde jsou vymezena práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů. Účelem Zákoníku práce je ochrana fyzického a duševního zdraví zaměstnanců, zajištění vhodného pracovního prostředí a bezpečné podmínky práce pro všechny.
- Zákon o zaměstnanosti – definuje a upravuje právo na zaměstnání, státní politiku zaměstnanosti, zprostředkování zaměstnání, práva a povinnosti uchazečů registrovaných na úřadě práce a postupy na straně zaměstnavatelů při zaměstnávání občanů EU/EHP a občanů třetích zemí.

Občané Evropského hospodářského prostoru¹⁾ a Švýcarska mají v České republice stejný přístup na trh práce jako občané České republiky bez jakýchkoliv omezení, povolení nebo dalších podmínek. Stejně zacházení se vztahuje nejen na přístup na trh práce, ale týká se i samotného hledání práce, využívání veřejných služeb zaměstnanosti, odměňování za práci nebo při propouštění ze zaměstnání.

Užitečné odkazy

<http://www.mpsv.cz> – Ministerstvo práce a sociálních věcí

<http://portal.mpsv.cz/sz> – Veřejné služby zaměstnanosti

2.2 Trh práce v České republice

Český trh práce prošel za posledních deset let výraznými strukturálními změnami a neustále se vyvíjí. Tyto změny se projevily především v přesunu pracovních sil mezi jednotlivými sektory ekonomiky. Zároveň došlo k nárůstu nezaměstnanosti, k nesouladu mezi kvalifikační strukturou nabídky a poptávkou po práci a ke zvyšování rozdílů mezi jednotlivými regiony.

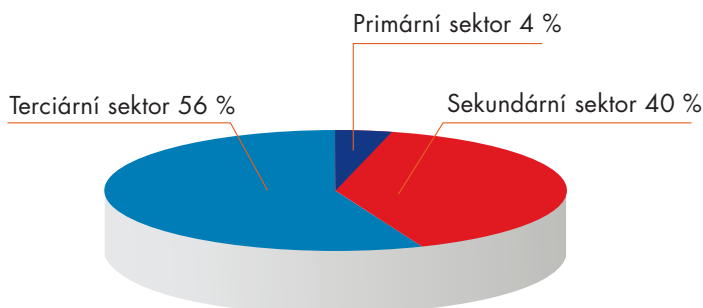
2.2.1 Zaměstnanost

Během uplynulých deseti let docházelo k poklesu zaměstnanosti především v zemědělství a částečně průmyslu ve prospěch dynamického rozvoje sektoru služeb. Primární sféra ekonomiky (zemědělství, lesnictví a těžební průmysl) se na roční průměrné zaměstnanosti podílí 4 %, sekundární sféra (průmysl a stavebnictví) 40 %, podíl terciární sféry (služby) dosáhl úrovně 56 %. ČR vykazuje ve srovnání s ostatními členskými státy EU poměrně nízkou míru zaměstnanosti v zemědělství. Zaměstnanost v terciárním sektoru je pod průměrem EU-25, tento sektor proto nabízí možnosti pro další vytváření nových pracovních míst.

Celková míra zaměstnanosti osob ve věku 15 – 64 let se pohybovala v roce 2005 na 65 % a míra zaměstnanosti žen na 56 %. Ačkoliv se tyto údaje pohybují nad průměrem EU, jsou stále pod požadovanou úrovní vzhledem k cílům Lisabonské strategie, která stanovila pro rok 2010 dosažení celkové míry zaměstnanosti 70 % a míry zaměstnanosti žen 60 %.

1) Evropský hospodářský prostor (EHP) je tvořen členskými státy Evropské unie (EU), a dále Norskem, Islandem a Lichtenštejnem.

Struktura zaměstnanosti

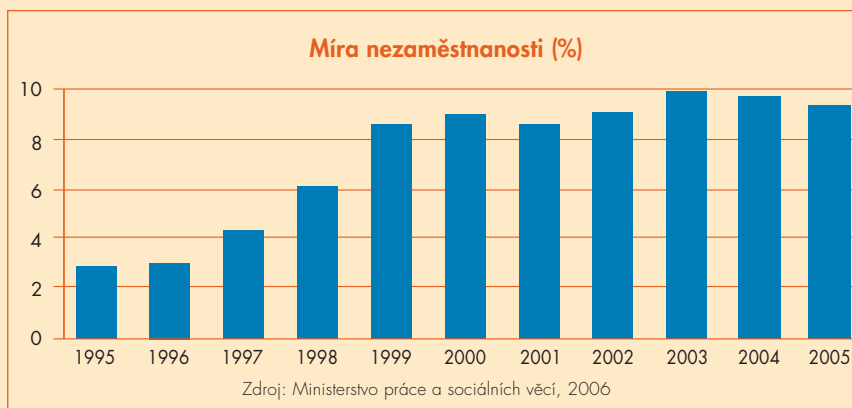
Zdroj: Český statistický úřad, 2005

2.2.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost se v ČR držela na velmi nízkých hodnotách do poloviny devadesátých let a nepředstavovala vážný problém, neboť stále probíhala restrukturalizace ekonomiky a postupně vznikající privátní sektor, např. v oblasti služeb, značnou část uvolňované pracovní síly vsřebal. Od roku 1998 se však nezaměstnanost výrazně zvýšila a pohybuje se kolem 9 % (velmi podobná míra nezaměstnanosti je charakteristická pro celou Unii). Současný ekonomický růst však vede ke zlepšení situace na trhu práce, zvyšování počtu nových pracovních míst a pozvolnému poklesu nezaměstnanosti.

Nezaměstnanost v ČR má především strukturální charakter, kdy se kvalifikace nezaměstnaných neshoduje s požadavky zaměstnavatelů. Velké rozdíly v nezaměstnanosti jsou i mezi regiony České republiky, přičemž problémem je omezená možnost, ale i ochota lidí stěhovat se za prací (například z důvodu nerozvinutého trhu s bydlením).

Problémovým rysem nezaměstnanosti v ČR je stále rostoucí podíl dlouhodobě nezaměstnaných. Dlouhodobě nezaměstnaní většinou patří k některé z rizikových skupin na trhu práce. Těmi jsou především občané s různými handicapami nebo i s jejich kumulací; občané s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace, se zdravotním postižením, ženy s malými dětmi, starší osoby, absolventi škol a mladí lidé do věku 25 let. Těmto skupinám nezaměstnaných je věnována zvýšená pozornost v rámci státní politiky zaměstnanosti.

2.2.3 Regionální rozdíly

Českou republiku tvoří tyto historické oblasti: Čechy, položené na západě a Morava se Slezskem ve východní části státu. Jednotlivé regiony v těchto oblastech se liší mírou nezaměstnanosti a zaměstnanosti, podílem terciárního sektoru na zaměstnanosti, možnostmi pracovního uplatnění atd. Nižší nezaměstnanost v Čechách je obecně zapříčiněna blízkostí hranic s Německem a Rakouskem a z toho vyplývající pro investory výhodnější polohou. Dlouhodobě nejnižší míru nezaměstnanosti a vysokou míru zaměstnanosti v ČR si zachovává Praha, která se tím výrazně odlišuje od ostatních regionů. V Praze se koncentrují pobočky zahraničních společností, sídla výrobních a obchodních společností, centrálních státních institucí, peněžních ústavů, špičkových vědeckých pracovišť, vysokých škol a dalších organizací. Opačný trend zaměstnanosti (vzhledem k situaci v Praze) se projevuje v severních Čechách a na severní Moravě, které se potýkají s výrazným snižováním počtu pracujících a vysokou nezaměstnaností.

Regionální charakter nezaměstnanosti je přímo propojen s restrukturalizací či útlumem některých odvětví a dále s kvalifikační a profesní strukturou pracovní síly. V jednotlivých regionech se projevují s různou intenzitou. Nejvíce jsou postiženy regiony na severu republiky, tj. regiony s velkou koncentrací těžkého průmyslu - těžba uhlí, hutnictví, strojírenství a chemického průmyslu. Problémem jižní Moravy je spíše agrární nezaměstnanost. Možnosti průmyslu a služeb absorbovat uvolňované pracovníky ze zemědělství se zhoršuje zejména ve venkovských oblastech, z důvodu nízké mobility i neodpovídající kvalifikace uvolněných pracovníků.

Podrobnější informace o situaci na trzích práce v jednotlivých regionech České republiky jsou k dispozici na evropském portálu EURES v sekci „Život a práce – Informace o pracovním trhu“.

Užitečné odkazy:

<http://europa.eu.int/eures> – Evropský portál EURES

2.2.4 Pracovní migrace

Pracovní migrace z ostatních členských států směrem do České republiky není příliš rozšířena. Za jedinou významnou výjimku je považována přítomnost slovenských pracovníků na českém trhu práce. Příčin je hned několik: existence společného státu Československo, podobnost vzdělávacího systému a téměř zanedbatelné rozdíly v jazycích obou států, dále poptávka ze strany českých zaměstnavatelů, kteří zaměstnáváním slovenských pracovníků, nezřídka prostřednictvím agentur práce, mohou flexibilně reagovat na výkyvy ve výrobě. Vše přitom vychází z lepší ekonomické situace v ČR a nižší nezaměstnanosti, než je tomu na Slovensku.

Na druhém místě v počtu pracovníků z jiného členského státu EU jsou občané Polska. Pracovní migranti ze Slovenska a Polska tvoří dohromady 94 % všech pracovníků z EU/EHP přítomných na českém trhu práce. Pracovní migranti z nečlenských států pochází především z Ukrajiny a Vietnamu.

Pracovníci z České republiky se nejčastěji uplatňují na pracovních trzích Spojeného království, Irsko, Německo a Rakousko. Ve Spojeném království se během prvního roku členství v EU zaměstnalo cca 13 tisíc českých občanů, v ostatních státech jde maximálně o několik tisíc osob. Předpokládá se, že po otevření pracovních trhů Německa a Rakouska se zvýší pohyb českých pracovníků do obou zemí a to zejména v příhraničních regionech.

2.3 Pracovní povolení a povolení k pobytu

Pracovní povolení

Občané EU/EHP a Švýcarska nepotřebují pro práci v České republice pracovní povolení. Jediná povinná registrace je na příslušném úřadě práce, kde zaměstnanec z těchto zemí nejpozději v den nástupu do zaměstnání zaregistruje zaměstnavatel.

Povolení k pobytu

Občané jiného členského státu EU/EHP a Švýcarska mohou vstupovat a pobývat na území ČR bez zvláštního omezení, a to pouze na základě cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti. K pobytu do 3 měsíců není nutné žádné zvláštní povolení k pobytu. V případě pobytu na území ČR po dobu delší než 3 měsíce (např. za účelem zaměstnání, podnikání, studia) je možné požádat o vydání „povolení k pobytu pro státního příslušníka členského státu Evropských společenství“.

Žádost o povolení k přechodnému pobytu nebo žádost o prodloužení doby jeho platnosti může občan EU/EHP a Švýcarska podat jak na zastupitelském úřadě České republiky, tak na oddělení cizinecké policie příslušném podle místa jeho pobytu na území České republiky. K této žádosti je nutno doložit cestovní doklad a doklad o účelu pobytu (např. pracovní smlouvu). V případě jiného pobytu než za účelem zaměstnání se dále předkládá doklad o zdravotním pojištění.

Užitečné odkazy:

<http://portal.mpsv.cz/eures> – EURES Česká republika

<http://www.domavcr.cz> – Doma v ČR, sekce „Pobyt v ČR“

2.4 Hledání zaměstnání v České republice

Zájemci o pracovní uplatnění v České republice by měli využít kombinaci různých postupů, aby tak zvýšili své šance na českém trhu práce. Pro mnoho profesí je nutná znalost českého jazyka, od které se často odvíjí úspěšnost při získání práce. Se znalostí jiných jazyků se zahraniční pracovníci uplatní především v nadnárodních společnostech, kde komunikačním jazykem je angličtina nebo němčina (tzv. „bílé límečky“). Lepší možnost uplatnění nabízejí velká města.

EURES

Portál Evropských služeb zaměstnanosti – EURES nabízí nejen konkrétní volná místa v České republice, ale i další důležité informace, které souvisí s prací v ČR. Důležitou službou portálu EURES je sekce „CV on-line“ nabízející možnost vytvoření životopisu, který je poté zpřístupněn registrovaným českým zaměstnavatelům. Na portále jsou dále k dispozici kontakty na EURES poradce, s nimiž mohou zájemci konzultovat specifické dotazy týkající se zaměstnání v České republice.

Veřejné služby zaměstnanosti

Úřady práce nabízejí širokou škálu služeb týkajících se volných míst a také poradenství pro zprostředkování, volby zaměstnání nebo případné rekvalifikace. Veškeré služby jsou poskytovány bezplatně. V ČR je celkem 77 úřadů práce, přičemž 14 z nich má regionální působnost. Zde také působí poradci EURES.

Čeští zaměstnavatelé nahláší úřadům práce svá volná místa, která lze vyhledávat v centrální databázi na portále Ministerstva práce a sociálních věcí. Jde o tytéž nabídky, které Česká republika zveřejňuje na evropském portále EURES.

Personální agentury

Při hledání zaměstnání je možné využít služeb soukromých personálních agentur, kterým byla udělena licence ministerstvem práce. Tyto agentury sídlí v každém větším městě, zabývají se náborem pracovníků pro různé typy profesí a také poradenstvím. Většinou provozují i vlastní webové stránky s nabídkou volných pracovních míst a možností registrace. Významné personální agentury s celoevropskou působností mají s velkou pravděpodobností svou pobočku i v České republice.

Lze využít i internetové verze Zlatých stránek a agentury vyhledávat pod heslem „Personální poradenství“. Agentura by měla disponovat licencí ke zprostředkování a uchazečům své služby poskytovat zdarma.

Tisk a internetové portály

Důležitým zdrojem pracovních nabídek je také denní tisk, který obsahuje pravidelné přílohy s nabídkami práce. Nejznámější jsou: Mf Dnes – v úterý a ve čtvrtek vychází se speciální přílohou zvanou Zaměstnání a Hospodářské noviny – jednou týdně vychází s přílohou Kariéra. Existují také magazíny, které se zaměřují pouze na nabídku pracovních příležitostí: Avizo – vychází třikrát týdně, Jobmaster – vychází jednou týdně.

Internetové portály jsou velmi používaným zdrojem pro vyhledávání pracovních příležitostí od dělnických až po manažerské profese. Většina portálů nabízí možnost vložit svůj životopis do databáze.

Nejznámější portály jsou:

<http://www.jobs.cz>,
<http://www.prace.cz>,
<http://www.cvonline.cz>,
<http://www.jobpilot.cz>,
<http://www.jobdnes.cz>.

K přístupu na internet je možné využít internetových kaváren a veřejných knihoven.

Zaměstnavatelé

Další možností je přímo kontaktovat zaměstnavatele zasláním životopisu a motivačním dopisem. Většina zaměstnavatelů má své vlastní webové stránky a je uvedena v telefonním seznamu.

Užitečné odkazy:

<http://europa.eu.int/eures>
– Evropský portál EURES
<http://portal.mpsv.cz/sz/local>
– Úřady práce v ČR
<http://portal.mpsv.cz/sz>
– Veřejné služby zaměstnanosti České republiky
<http://www.zlatestranky.cz>
– Telefonní seznam (Zlaté stránky)

Žádost o práci a životopis

Zájem o získání zaměstnání se zpravidla vyjadřuje nejenom zasláním životopisu, ale také průvodním dopisem – žádostí o práci, specifikujícím zájem o daný obor/pozici. Obsah tohoto dopisu by měl být stručný a výstižný, informace by se měly vztahovat k pracovnímu místu, o které se zájemce uchází. V žádosti uchazeč vyjadřuje, proč má o danou práci zájem a ve stručnosti uvádí příklady dosavadní praxe. Řada zaměstnavatelů vyžaduje doklad o dosaženém vzdělání a reference z minulého zaměstnání. V mnoha případech uchazeč od zaměstnavatele obdrží k vyplnění profesní dotazník.

Životopis lze sestavit různými způsoby, obvykle je vyžadován v tzv. strukturované formě, která obsahuje tyto údaje:

- osobní údaje: jméno a příjmení, kontaktní adresa, telefon, případně e-mail, dále datum a místo narození, rodinný stav a státní příslušnost,
- kvalifikace: tato část by měla obsahovat informace o dosaženém vzdělání,
- pracovní zkušenosti: velmi důležitá část životopisu, obsahuje stručný popis každé pracovní zkušenosti zájemce. Pokud jde o absolventa bez pracovních zkušeností, může uvést přehled brigád či stáží,
- osobní zájmy: zde by měly být stručně popsány osobní zájmy a koníčky, zvláště pokud souvisejí s pozicí, o kterou uchazeč žádá,
- reference: zde se uvádějí jména a kontakty bývalých zaměstnavatelů, kteří by o uchazeči mohli podat reference.

Žádost i životopis by měly být napsány na počítači. Oba dokumenty je nutné vlastnoručně podepsat.

Vlastní pohovor

Pokud je uchazeč pozván zaměstnavatelem k osobnímu jednání, neměl by zapomenout vzít s sebou kopii životopisu, kopii diplomů a referencí. Pohovor je v České republice zpravidla formální záležitostí, uchazeč by tomu měl uzpůsobit svůj zevnějšek. Formy pohovorů se různí, někdy se používá také forma psychologického testu, často u manažerských pozic a také pozic ve státní správě.

K dobré přípravě na pohovor patří také povědomí o aktivitách podniku, ve kterém se zájemce uchází o práci.

Užitečné odkazy:

<http://europa.eu.int/eures> – Evropský portál EURES, sekce „CV on-line“

<http://europass.cedefop.eu.int/> – Vzor evropského formátu životopisu v různých jazycích včetně češtiny

2.5 Pracovní smlouvy a pracovní právo ve zkratce

Pracovní poměr mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem zakládá pracovní smlouva. Před uzavřením pracovní smlouvy je zaměstnavatel povinen seznámit svého budoucího zaměstnance s právy a povinnostmi, které pro něj z pracovní smlouvy vyplynou, zejména s pracovními a mzdovými podmínkami, za nichž má práci vykonávat. Při uzavírání pracovní smlouvy a během trvání pracovního poměru jsou zaměstnavatelé povinni zajistit rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky, včetně odměňování za práci, jejich odbornou přípravu a příležitosti dosáhnout funkčního a pracovního postupu.

V pracovněprávních vztazích je zakázána jakákoliv diskriminace z důvodu pohlaví, sexuální orientace, rasového nebo etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu, věku, náboženství, majetku, manželského a rodinného stavu nebo povinností k rodině. Je zakázána diskriminace vztahující se k činnosti v politických stranách nebo hnutích a odborových organizací.

Náležitosti pracovní smlouvy

Zaměstnavatel je povinen uzavřít pracovní smlouvu písemně. Výjimkou je případ, kdy je uzavírán pracovní poměr na dobu kratší než jeden měsíc, ale i v tomto případě musí být pracovní smlouva písemná, jestliže o to zaměstnanec požádá. Jedno vyhotovení písemné pracovní smlouvy musí vždy dostat zaměstnanec.

V pracovní smlouvě je zaměstnavatel povinen se zaměstnancem dohodnout na druhu práce, pro kterou je do pracovního poměru přijímán, místě výkonu práce a dni nástupu práce. Mimo to lze v pracovní smlouvě dohodnout další podmínky, na kterých mají účastníci zájem, což bude nepochybně např. údaj o mzdě a způsobu odměňování, termínu výplaty mzdy atd.

Je důležité, aby obsah pracovní smlouvy byl jasný, nerozporný a nepřipouštějící různé výklady. Pracovní poměr se sjednává v pracovní smlouvě buď na dobu neurčitou, nebo na konkrétně vymezenou dobu.

V pracovní smlouvě může být sjednána zkušební doba. Zkušební doba musí být sjednána písemně a maximálně může činit tři měsíce. Během zkušební doby má zaměstnanec i zaměstnavatel právo ukončit pracovní poměr bez udání důvodů.

V případě problému při výkonu zaměstnání by se měl pracovník obrátit na svého nadřízeného, dále pak na odbory. Pokud zaměstnavatel nějakým způsobem porušuje zákoník práce, mohou zaměstnanci předložit stížnost na nejbližší inspektorát práce. Inspektoráty práce v ČR mají pravomoc nezákonné chování i pokutovat.

Pracovní doba

V ČR je pracovní doba 40 hodin týdně obvykle rozdělena na osmi-hodinovou pracovní dobu do pěti pracovních dnů. Přestávka na oběd se do pracovní doby nezapočítává.

V ČR mívají větší podniky kolektivní smlouvy, které mohou vybrané pracovní podmínky upravovat, např. pracovní dobu, placení přesčasů, náhradní pracovní volna, různé příspěvky na dovolenou, na důchod, zřizují podnikové mateřské školky, sjednávají lepší bezpečnostní podmínky atd.

Dovolená na zotavenou

V ČR je základní výměr dovolené čtyři týdny ročně. Prodloužení dovolené může stanovit kolektivní smlouva. Nárok na určitou část dovolené vzniká po uplynutí alespoň 60 dnů od nástupu do zaměstnání. Za každý celý odpracovaný měsíc zaměstnanci náleží jedna dvanáctina dovolené za kalendářní rok.

Užitečné odkazy:

http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy

– Právní předpisy v oblasti zaměstnanosti

<http://www.domavcr.cz>

– Doma v ČR, sekce „Zaměstnání“

2.6 Podnikání

Podnikání v ČR je podmíněno získáním oprávnění k podnikání, které vystavuje Živnostenský úřad. Musí být splněny určité podmínky. Z těch základních jsou to např.:

- dosažení věku 18 let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost,
- doklad o tom, že fyzická osoba nemá nedoplatky na daních a sociálním a zdravotním pojištění.

Uznávání profesních kvalifikací

Existují profese, které se mohou vykonávat bez větších omezení, ale i profese, jejichž výkon je regulován. V případě podnikání v některé z regulovaných činností je nutné obdržet uznání odborné kvalifikace, více viz kapitola 2.7.

Daně, sociální a zdravotní pojištění

Každý, kdo pracuje v České republice jako osoba výdělečně činná na živnostenský list, je povinen platit zdravotní a sociální pojištění a daně. Pokud roční příjem (za posledních 12 měsíců) přesáhne 2 miliony korun, je nutné hradit také daň z přidané hodnoty (DPH). Ostatní s nižším příjmem se mohou rozhodnout, zda se stanou dobrovolně plátcí DPH. U podnikání v oblasti výroby, vývozu nebo dovozu vybraných výrobků se dále platí spotřební daň. Ta se vztahuje například na pohonné hmoty, paliva, líh, pivo, cigarety a vína.

Užitečné odkazy:

<http://www.mpo.cz> – Ministerstvo průmyslu a obchodu

<http://www.businessinfo.cz> – BusinessInfo

<http://www.domavcr.cz> – Doma v ČR, sekce „Podnikání“

2.7 Uznávání profesních kvalifikací

Uznávání odborných kvalifikací za účelem výkonu regulovaného povolání nebo činnosti je upraveno zákonem o uznávání odborné kvalifikace. Tento zákon upravuje postup uznávání odborných kvalifikací žadatelů – státních příslušníků členských států EU/EHP a Švýcarska, kteří chtějí vykonávat v ČR regulované povolání nebo činnost. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy působí jako národní koordinátor v oblasti uznávání profesních kvalifikací v České republice.

Regulovaným povoláním nebo činností se rozumí takové povolání nebo činnost, pro jejichž výkon jsou právními předpisy členského státu EU předepsány určité požadavky, bez jejichž splnění nemůže osoba toto povolání či činnost vykonávat (např. stupeň a obor vzdělání, praxe, bezúhonnost, zdravotní způsobilost atd.).

Pokud není profese regulována, může být vykonávána bez dalších požadavků, tj. za stejných podmínek, které platí pro české občany.

Pokud je profese regulována, je nutno požádat o uznání odborné kvalifikace příslušným orgánem. Za uznávání je zodpovědné Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, ve zvláštních případech upravených zákonem rozhodují o uznání profesní komory.

Seznam regulovaných profesí, příslušné uznávací orgány a formuláře ke stažení lze nalézt na webové stránce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy <http://www.msmt.cz/uok>

Oborové směrnice

Oborové směrnice byly vydány pro povolání lékař, farmaceut, veterinární lékař, zubní lékař, zdravotní sestra, porodní asistentka a architekt. Tyto směrnice umožňují prakticky automatické vzájemné uznávání diplomů, osvědčení a dokladů o vzdělání. Specifické postavení mají směrnice pro právníká povolání.

Odpovědné resorty, které regulují jednotlivá povolání, jsou zodpovědná za oborové směrnice pro výkon povolání:

- Ministerstvo zdravotnictví – lékař, zubní lékař, porodní asistentka, zdravotní sestra, farmaceut;
- Ministerstvo zemědělství – veterinární lékař;
- Ministerstvo pro místní rozvoj – architekt;
- Ministerstvo spravedlnosti – právníká povolání (uznávacím orgánem je však Česká advokátní komora).

Užitečné odkazy

<http://www.msmt.cz/uok>

– Uznávání profesních kvalifikací v České republice

http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications/

– Informace o profesních kvalifikacích v rámci Evropy

<http://www.mzcr.cz>

– Ministerstvo zdravotnictví

<http://www.mmr.cz>

– Ministerstvo pro místní rozvoj

<http://www.mze.cz>

– Ministerstvo zemědělství

<http://www.cak.cz>

– Česká advokátní komora

PRÁČE

